

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Falköpings pastorat 2020

Antagen av kyrkofullmäktige i Falköpings pastorat den 26 maj 2020

Församlingsinstruktionen är det grundläggande mål- och visionsdokument som berättar vad Svenska kyrkan i Falköpings pastorat är och vill vara. Den beskriver kyrkans grundläggande uppgift: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Denna församlingsinstruktion är en uppdatering av Församlingsinstruktion 2018 för Falköpings pastorat.

1. Identitet och teologisk grundsyn:

”En gemenskap i Kristus, befriade av Guds nåd, som lever och verkar tillsammans för fred, rättvisa och försoning”

Pastoratets vision ovan markerar samhörighet med den världsvida gemenskapen av lutherska samfund. Grunden finns i den tro, bekännelse och lära som Svenska Kyrkan står för och som kommer till uttryck i Bibeln, Kyrkoordningen och övriga dokument som uttrycker Svenska kyrkans bekännelse.

Visionen leder in i en gemensam värdegrund: ”Tro, hopp och kärlek”, som ska prägla allt som sägs och görs. Pastoratet delar också Skara stifts vision om att i ord och handling tala tydligt om Jesus, och vill ta ett särskilt ansvar för barns rätt till andlig utveckling. Därför beaktas noggrant situationen för barn som vistas eller bor i pastoratet. I denna församlingsinstruktion fortsättning benämns, som ett uttryck för enhet och gemensamma strävanden, de fem församlingarna gemensamt med ordet ”pastoratet”.

Tro: Att lita på Fadern

”Noa vandrade i gemenskap med Gud” (1 Mos 6:9). Människan är kallad att på samma sätt vandra i Guds närhet. Det är möjligt tack vare det glada budskapet, evangeliet om Jesus. Trons uttryckssätt är tillit: **Att lita på Fadern**. Bibeln ger prov på denna tillit när Nikodemus vänder sig till Jesus, trots den risk det innebär. Petrus väljer att följa Jesus, trots stora uppoffringar. Maria vågar stå kvar vid korset, och senare berätta om mötet med den uppståndne. Att lita på Fadern handlar om att hysa tillit till Guds närvaro och ledning. Det är att ha tillit till de gåvor Gud, genom den Helige Ande, lagt ned i människan och den utrustning som satts i församlingens och den enskilde kristnes händer. Tillsammans, genom både traditionell och nyskapande verksamhet, vill pastoratet förmedla evangeliet om Jesus Kristus till barn, vuxna och äldre i etablerade såväl som nyetablerade grupper av människor som bor eller vistas här.

Hopp: Att lyssna till Jesus

Maria från Betania stannar i Jesu närhet och lyssnar till hans vägledning. De båda Emmausvandrarna delar gemenskapen med honom i helg och vardagsliv. På samma sätt vill pastoratet lyssna till kallelsen: ”Ni kallades till ett och samma hopp” (Ef 4:4). Förutsättningen för att erfara Gudsnärvaro och utveckla ett starkt och grundmurat hopp inför framtiden, är att det i pastoratet finns öppna och välkomnande gemenskaper där Jesu ord blir återberättade,

hörda och får sitt uttryck i handling. Att vara hoppets budbärare innebär att leva i och förmedla det framtidshopp som Jesus talar om. Ingenting kan skilja oss från Guds kärlek. Här sker det omöjliga: Berättelserna om Jesus ger hopp även där allt hopp är ute. Målsättningen är att var och en som vistas i pastoratet ska känna sig sedd och välkommen till kyrkan och till församlingarnas olika aktiviteter. Därför har pastoratet förutom att arbeta med attityder en särskild kommunikationsavdelning som arbetar med kommunikation och möjlighet till feedback. Kyrkans gemenskap ska vara en försmak av himmelriket, och det är naturligt att "hoppets måltid", mässan, ges en central plats i församlingslivet.

Pastoratets arbete ska kännetecknas av "glädje" – en glädje som tillåts ta sig synliga uttryck. Ett annat nyckelbegrepp är ordet "se"; "Dina ögon såg mig innan jag föddes" läser vi i Psaltaren 139. Att bli sedd är ett tilltal från Jesus. Den som känner sig sedd i kyrkporten, på äldreboendet, som hjälpsökande, som minor, dopförälder eller konfirmand, kan känna hopp om livet. För att nå de människor som ännu inte har upptäckt möjligheten till församlingsgemenskap bedriver pastoratet uppsökande verksamhet av olika slag.

Kärlek: Att leva med Anden

"Såsom jag har älskat er så ska också ni älska varandra" säger Jesus i Johannesevangeliets trettonde kapitel. Det är Anden – utflödet av Guds kärlek – som manifesterar sig i församlingarnas praktiska handling och omsorg. Livet i Anden uttrycks i kärlek och medmänsklighet. Också den tyngda och utsatta människan ska kunna erfara Guds kärlek, förmedlad genom kyrkans ord och handlingar. Kyrkan som gemenskap och som organisation ska finnas till hands under livets alla förhållanden, i glädje och sorg, under sjukdom och svårigheter. Varje människa ska bemötas med respekt och kärlek. Ingen ska ställas utanför kyrkans gemenskap på grund av etnicitet, kön, sexuell läggning, ålder, fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Ansvar för miljö och klimat ska synas och höras i det som pastoratets medarbetare i ord och handling förkunnar.

2.

Omvärldsanalys

"Omvärldsanalys ska vara som en karta för organisationen. Hjälpa organisationen att navigera i terrängen" Jonas Bromander

Var och vad är vi?

Pastoratet med sina fem församlingar är en del av Skara stift som i sin tur är del av en nationell och världsomfattande kyrka. I 18 kyrkor och ett kapell firas gudstjänst, mässa, och förrättas dop, vigslar och begravningar. 16 av kyrkorna är traditionella från 1100-tal till 1800-tal. Två är moderna kyrkor som är belägna i Falköpings stad med både kyrkorum och församlingshem under samma tak. Dessa två är frekvent använda, men också de enda som utifrån gällande lagar och reglementen kan avyttras för att säkra god ekonomisk hushållning. I

Tiarp är församlingshemmet kombinerat med lägergård. Det är nu pastoratets friluftscener. Kyrkans hus är strategiskt beläget mitt i stadskärnan. Här finns församlingslokal, expeditioner, butik och kontor.

Pastoratet bedriver verksamhet året om och använder alla kyrkor. Dop och vigslar hålls på lördagar och kan ske i alla kyrkor, året om. På söndagar hålls vanligtvis sex mässor eller

gudstjänster, några av dem på samma klockslag. Totalantalet deltagare i söndagens mässa/gudstjänst är i snitt 150 per vecka eller drygt 1% av medlemmarna, de flesta i övre medelåldern. Under veckan firas varje vecka under vår, vinter och höst kvällsmässor i Fredriksbergskyrkan, och morgonmässor i S:t Olofs kyrka och på Bergsliden. På veckodagarna hålls begravningar, bedrivs konfirmationsundervisning, barn- och ungdomsarbete och församlingsvård. Körer övar inför gudstjänster och egna musikarrangemang.

Stora resurser läggs på gudstjänsterna där endast en procentuellt liten del av medlemmarna deltar. Pastoratet bör därför modigt söka nya vägar för att nå fler i alla åldrar och förverkliga visionen om ett arbete tillsammans för fred, rättvisa och försoning. Redskapet är ord och handlingar som talar tydligt om Jesus.

Pastoratet tappar idag medlemmar genom utträden. Framför allt yngre upplever att kyrkan inte är relevant för dem. Den trenden måste pastoratet medverka till att stoppa, genom att visa på relevans i verksamhet, och erbjuda förkunnselse som handlar om och berör människors vardag och livsvillkor. Annars väntar en stadigt nedåtgående spiral med allt färre medlemmar, och allt mindre resurser. Fler än hälften av pastoratets medlemmar har ingen aktiv relation till kyrkan och vet egentligen inte vad den står för eller gör. Pastoratets vision innebär att mer kraft bör läggas på handling.

Falköping är i grunden en lantbruksort, men med tiden har det blivit färre lantbrukare, och Falköping har utvecklats till en mycket genomsnittlig småstad med skola, omsorg och arbetsplatser. De flesta av dessa funktioner finns idag i stadskärnan där också större delen av kommunens befolkning och medlemmarna i Svenska kyrkan bor.

Falköping är en stad med nära till naturen, präglad av sitt lantbruksarv. Staden har gott företagsklimat och utvecklas kontinuerligt. Kommunens invånarantal växer och det är stor efterfrågan på bostäder. Kommunen har drygt 35.000 invånare. Cirka 21.000 är medlemmar i Svenska kyrkan och knappt 13.000 hör till Falköpings pastorat. Kommunens befolkning delas med Stenstorps och Flobys pastorat. På landsbygden är tillhörighetstalet procentuellt högre än i staden, och det finns starka band till den lokala kyrkan. I tätorten är det flest medlemmar, men också störst andel icke tillhöriga. Här har kyrkan svårt att nå ut och

upplevas väsentlig, då tradition och samhörighet till kyrkobyggnaden inte är lika självklara.

Skillnaderna kan också förklaras med att kyrkan på landsbygden haft betydligt större personaltäthet och verksamhet per tillhörig än i staden.

(Siffror avrundade till närmaste 50-tal)	Total folkmängd	Medl i Sv K	Medl i % av folk mängd
Falköpings kommun	35000	21000	62 %
Falköpings församling	13000	7000	55 %
Mössebergs församling	5900	4000	68 %
Slöta Karleby församling	1050	850	80 %
Yllestads församling	850	700	83 %
Åslebygdens församling	500	450	87 %

Politiskt styre i kommunen

Falköpings kommun styrs idag av M, KD, C, V, L och MP.

Bo och leva

Falköpings kommun arbetar med devisen ”Det goda livet”. Den lokala matkulturen, det historiska kulturarvet och läget i platålandskapet har gett en tydlig identitet och en stolt medvetenhet. Livskvalitet, balans och harmoni är honnörsord. Stadsmiljön är lugn och grönskande, men framför allt är det på platåbergen och på landsbygden runt staden som invånarna lägger sin fritid i form av idrott och friluftsliv. Detta är aktiviteter som är av stort intresse för många invånare och besökare från övriga världen.

Trots kommunens vilja att erbjuda en bra livsmiljö brottas både unga och gamla med stress, existentiella frågor och frågor om hur man ska orka och räcka till som människa. Pastoratet har redskap att vara ett gott stöd i detta och visa på hållbara livsvägar, men har svårt att ”nä ut. Kontaktytorna för samverkan på arbetsplatser, skolor och i idrotts- och föreningsliv är möjliga, men inte självklara, då kyrkans roll i det offentliga rummet ifrågasätts. Mod, nytänkande och kreativitet är nycklarna för pastoratet att bli så relevant i människors vardagliga liv som det vill vara. En annan nyckel är att pastoratet ärligt visar vad det innebär att vara människa, undviker självgodhet, duktighet och präktighet och istället finns där vid sidan i glädje och sorg. Att det får synas att pastoratets ideella och anställda medarbetare också är människor som inte är perfekta och som ibland vacklar, men att vi tillsammans arbetar för det goda.

Den digitala världen får inte glömmas bort. Det är där de flesta yngre socialiserar sig och söker information. Det krävs kunskap, känsla och urskillningsförmåga för att hitta rätt nivå, rätt forum och rätt ton.

Kategorier	Falköping	Sverigemedel
Invånare i kommunen	33077	34897
Medelålder	42,1	41,2
Befolkningsökning	2,8	3,8
Medianinkomst	253 584	270 969
Andel högtbildade	16,9	26,6
Förvärvsfrekvens	78,6	78,6
Andel företagare	7,3	6,3
Arbetslöshet (Arbetsförmedlingen)	9,1	7,5
Andel förtidspensionärer	6,3	5
Andel bidragsförsörjda	16,3	13,4

Falköping är en attraktiv boendeort. Strategiska satsningar på kommunikationer har bidragit till att Falköping har en positiv utveckling. Restiden till Göteborg, Jönköping och Stockholm är kort. Täta tågförbindelser ger möjligheter för pendling till studier och arbete på andra orter. Falköping har dock sin del av utsatthet. På samma sätt som i övriga Sverige finns en framväxande segregation och vi kan spåra en uppdelning var olika klasser i samhället bor. Det är stor spännvidd i kommunen i levnadsnivå och levnadssätt, till exempel mellan rik-fattig och landsbygd-stad.

Pastoratet kan vara en positiv kraft mot rasism, segregation, utanförskap och fattigdom. I samverkan med etablerade organisationer finns pågående projekt, som går på den linjen. På landsbygden finns längtan efter gudstjänster och verksamhet som stärker gemenskap och förebygger ensamhet, snarare än ett ”pliktskyldigt” traditionellt högmässfirande på söndagen. Krympande resurser skulle kanske kunna innebära mindre, enklare gudstjänster i landsbygdskyrkorna på vardagar med präst och några ideella, där möjligheterna för det personliga mötet är större.

Idag undervisas religion i svenska skolor ur ett ateistiskt perspektiv som presenterar tro som något avvikande och udda. Troende människor framställs enligt Kittelman-Flensners avhandling: *Religious Education in Contemporary Pluralistic Sweden* (Göteborgs universitet 2016) som udda och konstiga. (Se även: <https://tidningenalfa.se/troende-kranks-i->

klassrummet/). Detta faktum stärks i den rapport som Sveriges kristna råd presenterade i februari 2020: "Unga troende i samhället" (<https://www.skr.org/ny-rapport-varannan-kristen-ungdom-upplever-sig-krankt-for-sin-tro/>)

Samtidigt finns det bevis på att kyrkan behövs mer än någonsin, och samhället frågar efter kyrkans insatser i kris och katastrof. I världen går pengar ofta före människors hälsa. Man kan döda varandra för fotbollslag, kriga om gränser och bygga murar. Pastoratets vision om "försoning" bör yttra sig i att det uppfattas som ett fredens och försoningens tecken.

För att höja kvaliteten på skolorna och utbildningen kommer högstadieskola för pastoratets ungdomar flyttas till tätorten. Beslutet har fött missnöje och ett upplevt utanförskap hos en del invånare på landsbygden. I vissa fall har det lett till flytt till tätorten. Pastoratet har inte tagit ställning i frågan, men anpassar i dagsläget verksamheter och fastighetsinnehav till denna förändrade förutsättning genom att etablera verksamhetslokal för barn och unga i Vartofta samhälle. Även skolorna för de yngre barnen är föremål för ifrågasättande och detta utgör också ett hot mot förutsättningarna för boende på landsbygden. Samhällena på landsbygden är till stor del knutna till stora företag som är största arbetsgivaren för boende i närområdet. I Yllestads församling finns Gyllensvans möbeltillverkningsfabrik. Andra företag, förutom en mängd små företag, som har stor betydelse i närliggande pastorat, är Kinnarps och AC-Floby. Viktiga aktörer i kommunen är Falköpings Mejeri, Parker, Leax metal industri, Falbygdens Ost samt de kommunala och landstingsdrivna verksamheterna.

Kultur och fritid

Dominerande idrotter i kommunen är fotboll och volleyboll som också finns som program på Ållebergsgymnasiet. Andra idrotter och utomhussysselsättningar som också är populära och identifierar orten är orientering, alpin- och längdskidåkning, landsvägscykel och MTB. I staden finns bibliotek, stadsteater och museum. Störst engagemang är det kring Mekelsmässkonstnatten i slutet av september. Detta är ett uppskattat kulturevenemang då man går ut ur huse och besöker konstutställningar, gallerier och installationer i hela kommunen. Välbesökt är också Trandansen som drar besökare från hela världen.

Invånarna har stort intresse för musik. Rockband, körer, musikkörer och klassiska orkestrar finns inom kommunens gränser.

Kyrkan – mer relationell än territoriell

När kyrkans tillhöriga flyttar bryts de territoriella banden, och de som flyttar är mer utträdesbenägna än de som bor kvar. Relationerna tycks vara viktigare än den territoriella kopplingen. Svenska kyrkan med sin territoriella församlingssyn fångar inte upp de som flyttar. De aktörer som idag lyckas bygga långa relationer till människor är ofta andra än Svenska kyrkan. Vi kan lära oss av hur de jobbar: "Man vet inget om framtiden, men det man vet det är att när det händer nåt stort i livet - då åker man till IKEA". Ikea, Apple och McDonald's har lyckats bygga relation. De står för trygghet och erbjuder på enkelt sätt relationsbygge med bra skötbord, barnkalas och trettioårsfest. Pastoratet bör arbeta vidare med hur relationer bäst byggs i kyrkans sammanhang.

3

Det pastorala programmet och domkapitlets regler

Falköpings pastorat följer domkapitlets regler enligt följande: I pastoratet firas varje sön- och helgdag högmässa, vanligtvis i S:t Olofs kyrka, på konstant klockslag. Utöver detta firas högmässa, mässa eller gudstjänst i samtliga församlingar med vissa undantag då huvudgudstjänsten i de mindre församlingarna ersätts av till exempel musikgudstjänst. Vid anmandagar, vid landsbygdens temagudstjänstsatsningar och några andra tillfällen då lågt besöksantal befaras sker sammanlysningar. Pastoratet firar från och med 2020 sammanlyst gudstjänst enligt Svenska kyrkans ordning för huvudgudstjänst på nyårsdagen i form av ekumeniskt inriktad högmässa.

Pastoratet har ett högt antal gudstjänster varje söndag i förhållande till deltagarantalet vilket innebär att stora resurser läggs på relativt få deltagare. I syfte att erbjuda också dem som är förhindrade på helgen en mer omfattande mässa än veckomässa firas i Fredriksbergs kyrka mässan på vardagskvällar. Denna kommer troligtvis att behöva flyttas till S:t Olofs kyrka 2021, 2022 eller tidigare. Veckomässa firas på onsdagar i S:t Olofs kyrka och torsdagar på Bergsliden 7.

Pastoratet följer Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbete samt har anställd kyrkomusiker med organistutbildning i befattningen försteorganist.

Pastoratet bedriver inte regelbunden gudstjänstverksamhet på andra språk eftersom behov inte bedöms föreligga, men söker utveckla en bredare språkanvändning i syfte att välkomna och synliggöra en vidare krets av människor med annan etnicitet och nationell härkomst.

I pastoratet föreligger ingen utökad delegation till församlingsråden än vad kyrkoordningen föreskriver, men ett inkluderande synsätt på budgetprocessen har utvecklats och prövats.

Alla komministrar har arbetsuppgifter och tjänstgöring i hela pastoratet. Var och en har ett geografiskt fördelat pastoralt ansvar i enlighet med församlingsbornas önskemål att bygga relation till lokalt förankrad präst:

1. Sjukhuskyrkan samt Torbjörntorps och Friggeråkers socknar.
2. Mössebergs kyrka och kringliggande bebyggelse på Mösseberg.
3. S:t Olofs kyrka och centrala staden.
4. Fredriksbergs kyrka, och kringliggande bebyggelse.
5. Slöta-Karleby och Ylestads församling.
6. 50 % Åslebygdens församling (delad tjänst med Tidaholms pastorat).

3A

Pastoratet som del av den världsvida kyrkan

När människan firar gudstjänst, lovsjunger och ärar Gud, tjänar sina medmänniskor i diakoni, mission och undervisning, gör hon det som del i en gränsöverskridande världsvid kyrka. Dopet är det konkreta uttrycket för hur vi hör samman i den världsvida kyrkan, och detta uppmärksammas i ord och handling både vid själva dopet och i dopuppföljningen

Kyrkan tar sig olika uttryck över tid, i olika kulturer och samfund, men ÄR i sin djupaste identitet alltid denna världsvida enhet: en i Kristus samlad, försonad och välsignad mångfald. Genom att söka konkreta möten och utbyten mellan pastoratet och kristna i andra länder, och

genom att vidga kunskapen om andras liv och tro berikas vi ömsesidigt, som enskilda och som pastorat. Konkreta uttryck för detta är de gränsöverskridande strävanden som sker genom bl.a. Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet, SKUT och ACT Svenska kyrkans arbete, där församlingarnas olika insamlingsprojekt är en viktig del. Även pastoratets aktiva miljöengagemang, miljöarbete och nyskapande integrationsarbete i kommunen bland dess 5000 utlandsfödda är ett uttryck för detta.

Jesu missionsuppdrag till oss innefattar omsorg om våra kristna trossyskon var de än finns i världen, och särskilt i områden där lidandet är stort; länder där människor förföljs för sin tro och där krig, katastrofer och fattigdom härjar.

SKUT:s arbete på så många olika platser betyder mycket då vuxna och ungdomar ger sig ut i världen. Det är en glädje och trygghet att i utlandet möta landsmän med samma språk och kultur, särskilt när utsatta lägen uppstår. Då kan kyrkan vara ett ovärderligt stöd. Samtidigt som vi fortsätter resa ut i världen har "världen" kommit till oss genom invandring. Det är en utmaning men lika mycket en tillgång, då möjligheter till vidgade vyer och berikande möten med medmänniskor från andra kulturer uppstår.

- Varje församling ska ha ett eget insamlingsmål och medverka till det internationella arbetet genom internationell grupp eller andra ideella verksamhetsformer.

3 B

Pastoratet som en del av ett ekumeniskt sammanhang

Jesus säger: *"Jag ber att de alla ska bli ett och att liksom du, Fader, är i mig och jag i dig ..."* (Joh 17:21). Ekumenik är kyrkans strävan efter att förverkliga Jesu förbön för de sina. Detta manifesteras på olika plan i kyrkan; globalt genom Kyrkornas Världsråd, nationellt genom Sveriges kristna råd och lokalt i det gemensamma ekumeniska arbetet.

Pastoratet betonar att kyrkan är en enda, om än delad och splittrad i samfund och kyrkotraditioner. Djupast är vi ett, och som följd av pastoratets vision om fred och försoning synliggörs strävan efter större enhet i konkreta aktiviteter. Medvetenheten om att alla kristna ytterst utgör en och samma kropp bör prägla förhållandet till de samfund och kyrkor som finns i pastoratets geografiska område. Jesus säger: *"Om ni inte omvänder er och blir som barnen..."* (Matt 18:3). Ur barnens perspektiv är samfundsskillnader av liten betydelse, och ett aktivt markerande av gränser och särarter blir därför något som i barnets perspektiv skadar förtroendet för tron och kyrkan. Så är också fallet för många vuxna.

- Det nya året inleds med samfundsgemensam mässa i Svenska kyrkans ordning.
- Ekumeniska gudstjänster uttrycker den djupare samhörighet som redan finns i Kristi kropp och genomförs i böneveckan, på nationaldagen i Plantis och på världsböndagen.
- Pastoratets församlingar vill i enlighet med rådande praxis upplåta kyrkobyggnader för mässor, dop, vigslar och begravningar i ortodox, katolsk eller frikyrklig ordning i den mån det inte inkräktar på ordinarie verksamhet.

3 C

Pastoratet som en del av ett interreligiöst sammanhang

I det mångreligiösa Falköping är kunskap, förståelse och samverkan nödvändigt för att människor av olika tro ska kunna leva tillsammans. Pastoratet strävar efter att människor från olika religiösa samfund och organisationer arbetar tillsammans för fred, rättvisa och försoning på det lokala såväl som på det globala planet, skapar gemensamma mötesplatser för att lyfta fram religionens roll i att skapa samförstånd, och i allt detta arbete är tydligt med sitt tal om Jesus i ord och handling. Pastoratet vill betona vikten av att det ska finnas utrymme för alla religioner och ska arbeta aktivt för att alla människor ska ha rätt till att utöva sin tro, också i skolmiljö och annan offentlig miljö.

Religion är en positiv förändringskraft som har stor betydelse i människors liv och i samhällsutvecklingen. Kristendom, judendom och islam har gemensamt ursprung och många gemensamma beröringspunkter. Med ökad kunskap och medvetenhet om varandras religioner kan vägar finnas till ökad förståelse och samarbete. Detta får ibland konkreta uttryck i gemensamma verksamheter eller mötesplatser.

- Pastoratet vill fortsätta vara proaktivt och söka nya former för religionsdialog genom verksamheter som till exempel "Faith to faith"

3D

Falköpings pastorat tillsammans med andra aktörer

Många av pastoratets verksamheter har och förutsätter god samverkan med andra aktörer: skola, institutioner, myndigheter, samfund, föreningar och organisationer för att kunna bemöta i synnerhet utsatta gruppers behov. Svenska kyrkan i pastoratet kan inte agera på egen hand men vara en viktig resurs som kompletterar där det kan finnas luckor i den sociala omsorgen. Kyrkan kan och ska på grundval av sina många möten med utsatta människor uppmärksamma när människor hamnar mellan stolarna i välfärden. Vilka samarbetsaktörer som i framtiden ska prioriteras måste få styras av behoven, omvärldsanalysen och visionen om fred, rättvisa och försoning. En ständigt pågående inventering av behoven är nödvändig, särskilt ur barns perspektiv.

Pastoratet ska ha beredskap för ständig omprövning och förändring av verksamheten i takt med omvärldens förändringar. Det är smärtsamt och krävs mod, men är glädjefyllt och spännande, att bryta upp från invanda mönster och föråldrade verksamhetsformer. Utifrån ett barnperspektiv behöver pastoratet tillsammans med andra aktörer i samhället finnas till och stötta barn med olika behov och utsatthet.

- Pastoratet avser att revidera den långsiktigt strategiska planen Kyrka 2030 utifrån interaktionen mellan den egna vision omvärldens förutsättningar.

3E

Församlingen som rekryterande miljö

Varje människa är skapad av Gud, och har sina gåvor i arbetet för Guds rikes tillväxt. *"Tjänsterna är olika, men Herren densamme. Verksamheterna är olika, men Gud är densamme, han som verkar i allt och överallt. Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta"* 1 Kor 12:5-7

Falköpings pastorat har tillsammans med Svenska kyrkans övriga enheter gemensamt ansvar för att ett bredare och djupare engagemang för Guds rike utvecklas. Rekrytering är en solidaritetshandling. Vi skördar vad andra har sått och andra skördar vad vi sår idag. Den enskilda musikundervisningen i orgelspel är ett tydligt exempel på detta solidariska arbete.

Tjänsterna i Svenska kyrkan ser olika ut: förtroendevald, ideell eller anställd. Rekryteringen omfattar om en hel palett av tjänster och uppgifter. Anställda har särskilt ansvar för att se, uppmuntra och utrusta för ideellt engagemang. Förtroendevalda och anställda bör dessutom verka för att pastoratet är en sådan miljö att det är tillåtet att växa och mogna, lyckas och misslyckas – i ett arbete som är angeläget och relevant, som verkar för fred, rättvisa och försoning, och som tydligt talar om Jesus i ord och handling.

- Falköpings pastorat vill vara en föregångare i arbetet med att främja god arbetsmiljö och avsätter ekonomiska resurser för det.
- Pastoratet vill erbjuda unga människor vägen in i ideellt eller anställt arbete genom till exempel sommarvikariat, orgelundervisning, kyrkopedagogiska guidningar, konfirmandledarskap och yrkesinformation.

3 F

Falköpings pastorat som lärande miljö

I pastoratets liv ska varje människas bakgrund och livshistoria tas tillvara. I mötet mellan den personliga livshistorien och bibelns berättelser sker ett positivt lärande sker.

- Pastoratet vill uppmuntra till detta möte tidigt i åldrarna, och lägga särskild vikt vid konfirmandarbete och
- Pastoratet vill också genom utbildning och stöd rusta unga för ledaruppdrag och ansvarstagande i kyrka och församling.

Var och en ska uppmuntras att växa i sin tro, och leva med Jesus i glädjen över den Gud som förenar oss i dopet. Förutsättningen är en öppen och trygg miljö.

Tron utvecklas i mötet med andra människor från andra kulturer, kyrkotraditioner och religioner. Möten över åldersgränser i respekt och dialog uppmuntras, där initiativ, kreativitet och därmed lärande främjas. Det ska vara lätt att hitta in och vara låga trösklar.

I en högteknologisk tid krävs kärleksfulla personliga möten. Båda parter bör vara beredda att ge och ta, fjärran från producent-konsumentrollerna. Ingen behöver vara färdig. Ofärdiga tankar och människors originalitet välkomnas. Olika förmågor bejakas och tas tillvara. Lärande och ideellt medarbetarskap går hand i hand.

*”O Gud, gör dörren till detta hus vid nog att ta emot alla som längtar efter kärlek och gemenskap, trång nog att utestänga all avund, högfärd och trätlystnad.
Gör dess tröskel så slät att den inte blir en stötsten för barn eller vilsna fötter,
men så hög och stark att den tvingar frestarens makt tillbaka.
Gud, låt dörren till detta hus bli en port till ditt eviga rike. Amen” (Ur Svenska kyrkans bönbok)*

3 G

Församlingen som utvecklande miljö för det ideella medarbetarskapet

Pastoratet vill att var och en som deltar i dess arbete för fred, rättvisa och försoning ska kunna förvänta sig en öppen och välkommande gemenskap, och en tydlighet i evangeliet om Jesus. Där människor trivs och får vara delaktiga skapas möjligheter till gemenskap, till församlingsutveckling och till fördjupad gudsrelation. Personal och förtroendevalda behöver vara medvetna om deras roll som möjliggörare snarare än utförare. Det ska vara lätt att engagera sig. Den ideelle ska känna sig välkommen och inte ses som en konkurrent, och det ideella arbetet ska utifrån den ideelles premisser.

Rekrytering av ideella sker lokalt i församlingarna, i verksamheten och genom församlingsråden. I pastoratet finns samordnare för att stötta församlingarna i rekrytering, utbildning och regelverk. Utbildning för ideella och kyrkvårdar sker huvudsakligen på pastoratsnivå.

- I syfte att stärka och synliggöra lekmanrollen i gudstjänstlivet ska minst två lekmanledda gudstjänster hållas per församling och år. Ansvaret att initiera detta åvilar den komminister som har det pastorala ansvaret i församlingen.
- Ansvarstagandet för den egna gudstjänsten i församlingen tydliggörs genom ideellt söndagsvaktmästeri i alla kyrkor utom i S:t Olof (särskilda riskfaktorer i denna kyrka).

3H

Församlingen som en profetisk röst i sitt sammanhang.

I en tid då många olika röster hörs i vårt samhälle vill pastoratet vara en profetisk röst, en röst som berättar om Guds kärlek, vilken genomskådar och avslöjar, förlåter och upprättar, och verkar fred, rättvisa och försoning. Med öppenhet för Guds närvaro, tilltal och vägledning i det fördolda och oansenliga, visas empati och ansvar mot medmänniskor i kyrka och samhälle, särskilt i mötet med utsatthetens många ansikten. Trygga former för ömsesidigt delande av livserfarenheter, där människors sanna jag tillåts lysa fram, uppmuntras.

- Pastoratet vill visa ett aktivt miljöengagemang. Detta är en del av den profetiska rösten. Skapelse- och miljöansvaret ska därför lyftas på ett särskilt sätt i gudstjänsten vid minst två tillfällen per år och församling.
- Pastoratet vill finnas med och vara synligt vid flera stora, publika evenemang i Falköping och på landsbygden.
- Årligen inbjuder pastoratet politiker, övriga trossamfund och allmänheten till en samhällsdebatt.

3I

Församlingsindelningen som resurs för att lösa den grundläggande uppgiften

I pastoratets fem församlingsråd finns ett starkt engagemang för den kyrkliga verksamheten. I pastoratet måste utrymme finnas för inflytande och delaktighet för att engagemanget i församlingarnas grundläggande uppgift ska fortgå. Församlingsgränserna är att betrakta som anvisningar om församlingens ansvar snarare än som avgränsningar mot övriga församlingar. Enligt kyrkoordningen ska pastoratet ha *God ekonomisk hushållning*. Det innebär bland annat att ta tillvara på de mänskliga resurserna i form av förtroendevalda och ideella som är engagerade i kyrkans verksamhet. Inför framtiden finns dock osäkerhet om förtroendevalda

till alla poster står att finna och därför bör samtal föras huruvida en mer ändamålsenlig församlingsindelning ska komma till stånd. Pastoratet vill:

- att församlingsråden deltar i planering och styrning i samverkan med kyrkorådet när det gäller den grundläggande uppgiften. Två möten med kyrkoråd och församlingsråd ska hållas per år
- föra samtal kring frågan om förändrad församlingsindelning
- att församlingsråden medverkar till att rekrytera ideella, och ansvarar för att ett öppet möte per år hålls i varje kyrka, med samtal om verksamheten.
- att anställda samråder med församlingsråd och ideella i planeringen av aktiviteter inom den grundläggande uppgiften, med församlingsinstruktionen som primärt måldokument.
- att förtroendevaldas kunskaper ökas genom att erbjuda två fördjupningstillfällen per år.
- att delårsrapport upprättas halvårsvis, där församlings- och kyrkorådsordförande träffas tillsammans med verksamhetsansvariga, läser församlingsinstruktionen och stämmer av vad som är **ej påbörjat**, **pågående** eller **genomfört**.

3 J

Församlingens arbete med att utveckla inklusiva gemenskaper

Falköpings pastorat vill som en del av sitt arbete för fred, rättvisa och försoning aktivt verka för ökad medmännisklighet, jämställdhet och solidaritet. Detta genom att tala tydligt om Jesus, och genom att uppmärksamma och sätta fingret på orättvisor och diskriminering, i samhället men också inom den egna kyrkliga sfären. Pastoratet ska se sig som föregångare i ett inklusivt förhållningssätt, eftersträva mångfald, motverka hierarkiskt tänkande och onödig fokusering på ämbetet, och tydligt eftersträva jämlikhet inom alla yrkeskategorier.

Pastoratet vill att verksamheten och gudstjänstlivet ska vara en fristad för dem som lever i utanförskap och ge skydd åt förtryckta. I ord och handling ska rasism och diskriminering motverkas och pastoratet bidra till mångfald och gemenskap. Verktygen är samtal, öppna mötesplatser och hjälpverksamhet. Alla människors rätt att leva i trygga och livslånga relationer ska bejakas oberoende av etnicitet eller sexuell läggning. Grupperingar som bygger sin gemenskap på att minoriteter utestängs ska inte tillåtas inom pastoratets verksamhet.

Pastoratet vill:

- Stärka och förtydliga mångfaldsarbetet genom att i pastoratets gudstjänster bredda bruket av språk och musikgenrer, samt synliggöra mångfalden av gender, etnicitet och sexuell läggning. Detta ska synas i annonsering och marknadsföring inför gudstjänsterna.
- Tillse att kravlösa, välkomnande mötesplatser för alla åldrar finns att tillgå både på kvälls- och dagtid.
- Stärka fysiskt och psykiskt funktions varierade barn och ungdomars möjligheter att ta del av kyrkans verksamhet och i synnerhet konfirmationsundervisning

3K

Kyrkobyggnaderna som en resurs för att lösa den grundläggande uppgiften

Kyrkobyggnaden är Guds hus och hela församlingens hem. Alla åldrar ska kunna hitta sin plats i kyrkorummen, och särskild omsorg ska ges barns möjlighet att känna sig hemma.

Kyrkorna ska så långt det är rimligt vara anpassade så att de inte är utestängande, särskilt för funktionsvarierade barn och ungdomar. De ska kunna vara platsen för enskild bön, meditation, gudstjänstliv och annan verksamhet som delar Svenska kyrkan i Falköpings vision om fred, rättvisa och försoning. Kyrkobyggnaderna har ett högt symbolvärde för gudstjänstlivet, för samhället och för historieintresserade. I första hand är de gudstjänstrum, men genom att lyfta fram kyrkornas kulturvärde och historia kan intresse skapas som i förlängningen väcker engagemang för kyrkans inre liv. Pastoratet är gynnat av att många av landsbygdskyrkorna är små medeltidskyrkor och inte stora 1800-talskyrkor. Att gudstjänsterna på landsbygden alternerar mellan olika kyrkor är något som har gamla rötter. Högmässa på samma plats och samma tid varje vecka firas i S:t Olofs kyrka.

Pastoratet vill att kyrkorummens karaktär av heliga rum värnas, samtidigt som de ska sända sådana signaler att breda kategorier av människor känner sig hemma. Samtliga kyrkor används för gudstjänstfirande, men eftersom det sällan firas mer än sex gudstjänster per söndag finns en övertalighetsproblematik. Pastoratet vill därför avyttra stadsdelskyrkorna och centrera gudstjänstlivet i staden till S:t Olof /Kyrkans hus/Bokens förskola. Något som innebär utmaningar men också stora möjligheter. Samlingen av kyrkliga byggnader på ett och samma ställe främjar kommunikationen och har en historisk tyngd och bakgrund som är en stor tillgång. Förvärvandet av det nya Kyrkans hus har gett en möjlighet att samla och expandera församlingsverksamheten i staden på ett unikt sätt. Uppdelningen på tre stadskyrkor har inte varit optimal ur kommunikations- och arbetsmiljösynpunkt eftersom många transporter behövs utföras och ensamarbete ofta varit fallet. Socialt arbete och arbete med inriktning mot religionsdialog skulle med fördel kunna utföras i andra, mer kostnadseffektiva och mindre resurskrävande, lokaler i stadens norra delar. En grundtanke är att kyrkligt arbete med fördel kan utföras i andras lokaler och att därmed kyrkan synliggörs mer som organism snarare än byggnad.

4A

Utvecklingsområde "Fördjupning"

Visionen om fred, rättvisa och försoning förutsätter kunskap och god dialog. I avsikt att fördjupa anställdas, förtroendevaldas och ideellas kunskaper och kristna identitet ska pastoratet arbeta aktivt med den nya lärande-satsning som kyrkomötet 2019 initierade, i arbetsgrupper och förtroendemannaorgan.

- Lärandesatsning genomförs så snart material för detta gjorts tillgängligt

4B

Utvecklingsområde "Tillsammans"

Visionen om fred, rättvisa och försoning förutsätter tillsammansskapet. I avsikt att förbättra anställdas, förtroendevaldas och ideellas kommunikation och samarbete ska pastoratet arbeta aktivt med frågan hur vi komma närmare gemensamt ansvarstagande och omsorgstänkande för all verksamhet i pastoratet i förtroendemannaorgan och arbetslag.

- Församlingsindelningen utvärderas i goda samtal och optimeras i den mån den kan förbättras.
- Kommunikationsavdelningen leder fortsatt arbete med att förbättra den interna och externa kommunikationen. Stiftsprojektet "Kommunikation som mission" utbildning genomförs.

4C Utvecklingsområde ”Kyrkobyggnader”

I 18 kyrkor och ett kapell firas gudstjänst, mässa, och förrättas dop, vigslar och begravningar. 16 av kyrkorna är traditionella från 1100-tal till 1800-tal. Två är moderna kyrkor som är belägna i Falköpings stad med både kyrkorum och församlingshem under samma tak. Dessa två är frekvent använda, men också de enda som utifrån gällande lagar och reglementen kan avyttras för att säkra god ekonomisk hushållning.

Pastoratet ser ingen möjlighet att samtidigt bibehålla fullgod grundläggande verksamhet, genomföra underhåll av kulturminnesskyddade kyrkor och ovanpå detta bära kostnader för drift och underhåll av de två stadsdelskyrkorna. Kyrkomötesbeslutet, om att kostnader för kyrkobyggnader som överlämnas till trossamfundet Svenska kyrkan ska fördelas på pastoraten, utgör ytterligare en framtida belastning på pastoratets ekonomi. Pastoratet vill därför också undersöka möjligheten att Friggeråkers kyrka omvandlas till begravningskapell.

- Fredriksbergs och Mössebergs kyrkor avyttras, dock tidigast 1 mars 2022.
- Friggeråkers kyrka omvandlas om möjligt till begravningskapell.
- Alternativa lokaler samt förändrade arbetssätt utarbetas.

Barnkonsekvensanalys

Inledning

I 57 kap. 5 § i kyrkoordningen finns angivet att det i församlingsinstruktionen ska finnas ett pastoralt program som bl.a. ska ta upp barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. En omfattande analys har gjorts och här presenteras i korthet en sammanfattning av denna:

Sammanfattande analys

Utifrån samtal med barn och unga i förskola, i konfirmandgrupp och utifrån SKU:s synpunkter 2018 och 2020 identifieras följande möjligheter för barn till delaktighet i kyrkans liv i Falköpings pastorat: Att kyrkan lyssnar till och ger tid för barn och unga. Att kyrkorummen, som till exempel S:t Olof, tillåts anpassas efter ungas önskemål och tycke. Att barns intressen tillåts vara synliga i kyrkorummen. Att pastoratet byter till verksamhetslokaler som det är möjligt att ta sig till direkt från skolan utan bilskjuts. Att det finns särskilt anställda medarbetare för barn och unga och att de anpassar verksamhet och konfirmandinriktning efter ungdomars intressen. Att det avsätts medel för resor och läger för unga. Att kyrkan lägger särskild tonvikt på att funktionsvarierade barn och unga ska känna hemortsrätt i kyrka och verksamhet.

Följande problem för att barn och unga inte ska kunna känna full hemortsrätt i kyrkorummet och andra kyrkliga miljöer identifieras:

Kyrkorummen är i många fall inte anpassade för barn eftersom antikvariska hänsyn väger tyngre. Bänkar är för höga med klämrisk i bänkdörrar. Det saknas tillflyktsrum för ett barn som har svårt att vara tyst eller stilla. Antikvariska hänsyn tillåter inte tillskapandet av sådana

rum då utrymmena är begränsade i små medeltidskyrkor. Akustik är inte anpassad och kan svårligen anpassas till att många barn samlas. Den traditionella högmässans utformning med komplicerade agendor förutsätter, för erfarenhet av delaktighet, en läskunnighet som alla barn inte har. Tillskapande av lektytor och barnvänlig utemiljö i kyrkornas närhet är i många fall begränsad då det är kyrkogårdsmark och då allmänna åsikter om att barns lek inte hör hemma där florerar. Barns säkerhet i kyrkomiljön äventyras av länsstyrelsernas restriktiva hållning till att osäkra och farliga stenar tas bort i den mängd som krävs för god säkerhet och arbetsmiljö för såväl unga som gamla.

Med denna instruktion närmar sig pastoratet en barn- och ungdomsvänlig utformning av sin verksamhet och sina lokaler även om vägens mål inte nåtts ännu. Ytterligare krafttag måste göras och modiga beslut fattas, inte bara i pastorat och församlingar utan också i de nationella och regionala organ som beslutar om övergripande reglementen och ordningar.